

SOSYAL MEDYADA SIĞINMACI ALGISI: SURIYELİ SIĞINMACILARIN TÜRKÇE TWITTER HESAPLARINDA GÖRÜNÜMÜ

İlhan PARLAK¹

Ömer ÇAKIN²

Sinan KAYA³

ÖZ

Araştırma Makalesi

Research Article

¹ Yüksek lisans Öğrencisi
Ondokuz Mayıs Üniversitesi
Lisansüstü Eğitim Enstitüsü,
Samsun, Türkiye
E-Posta
ilhanparlak@gmail.com
ORCID
0000-0002-1029-4431

² Doç. Dr.
Ondokuz Mayıs Üniversitesi
İletişim Fakültesi, Samsun,
Türkiye
E-Posta
omer.cakin@omu.edu.tr
ORCID
0000-0001-7853-6460

³ Dr. Öğretim Üyesi
Ondokuz Mayıs Üniversitesi
İletişim Fakültesi, Samsun,
Türkiye
E-Posta
sinan.kaya@omu.edu.tr
ORCID
0000-0003-3829-2646

Başvuru Tarihi / Received
15.04.2022

Kabul Tarihi / Accepted
26.07.2022

Bu çalışma, Suriye’de yaşanan savaş sonucunda Türkiye’ye göç etmiş Suriyeli sığınmacılar hakkındaki Türk toplumu nezdindeki genel algının Twitter sosyal medya platformu kapsamında ortaya konması amaçlanmıştır. Bu amaçla öncelikle Suriyeli sığınmacılar meselesinin önemi ortaya konmuş, ardından sosyal medyanın Suriyeli sığınmacılara yönelik algıyı oluşturmadaki rolü üzerinde durulmuştur. Araştırmanın veri toplama kısmında 2021 yılı Mayıs ayı içerisinde atılan, “Suriyeli” anahtar kelimesini içeren ve Suriyeli sığınmacıları ifade eden tweetler incelenmiştir. Analiz kısmında Maxqda nitel veri analizi programı kullanılmıştır. Tweetler ilk olarak olumlu ve olumsuz algı olmak üzere ayrılmıştır. Daha sonra kodlanan tweetler kategorilere ayrılarak sebepleri ve niteliği de ortaya çıkacak şekilde içerik analizi yöntemi kullanılarak analiz edilmiştir. Sonuç olarak, Türk halkının büyük oranda Suriyeli sığınmacılara yönelik olarak “olumsuz” ve “hoşnutsuzluk” niteliğinde bir algıya sahip olduğu ortaya çıkmıştır. Bunun sebeplerinin başında da Suriyeli sığınmacıların sayıca çok fazla olduğu ve bu sayıca fazla olma durumunun çeşitli güvenlik, ekonomik ve toplumsal sorunlara yol açtığına dair algılar gelmektedir.

Anahtar Kelimeler: Suriyeli sığınmacılar, Twitter, algı, Türk halkı, içerik analizi.

ASYLUM SEEKER PERCEPTION IN SOCIAL MEDIA: THE APPEARANCE OF SYRIAN ASYLUM SEEKERS IN TURKISH TWITTER ACCOUNTS

ABSTRACT

This study aims to reveal the general perception of Syrian asylum seekers who immigrated to Turkey due to the war in Syria within the scope of the Twitter social media platform before the Turkish society. For this purpose, firstly, the importance of the Syrian asylum seekers issue was revealed. Then the role of social media in creating the perception of Syrian asylum seekers was emphasized. In the data collection part of the study, tweets sent in May 2021 containing the keyword “Suriyeli” (Syrian in Turkish) and referring to Syrian asylum seekers were examined. In the analysis part, the Maxqda qualitative data analysis program was used. Tweets are initially divided into positive and negative perceptions. Then, the encoded tweets were divided into categories and analyzed using the content analysis method so that their causes and nature were revealed. As a result, it has been shown that the Turkish people have a “negative” and “discontent” perception of Syrian asylum seekers to a large extent. In the beginning, the reasons for this, there are perceptions that Syrian asylum seekers are very numerous and that being outnumbered leads to various security, economic and social problems

Keywords: Syrian asylum seekers, Twitter, perception, Turkish people, content analysis.

GİRİŞ

2010 yılında Tunus'ta bir seyyar satıcının güvenlik güçlerinden görmüş olduğu kötü muameleyi protesto etmek amacıyla kendini ateşe vermesiyle başlayan halk ayaklanmaları (Oğuzlu, 2011: 9) kısa sürede tüm Arap coğrafyasına yayılmış ve uzun süredir bu ülkeleri yöneten iktidarlara karşı demokrasi, özgürlük ve insan hakları taleplerini içeren kitlesel gösterilere evrilmiştir. Arap Baharı olarak adlandırılan bu sürecin sonunda bazı ülkelerde rejim değişiklikleri yaşanırken bazı ülkelerde ise günümüzde halen daha devam etmekte olan iç karışıklıklar (AFAD, 2017: 11) ve hatta iç savaşlar meydana gelmiştir.

Arap Baharı'nın etkili olduğu ülkelerden biri de Türkiye'nin sınır komşusu Suriye'dir. Suriye muhalefeti, Esed rejimini devirmek için 15 Mart 2011 yılında silahlı bir mücadele başlatmıştır (Yıldız, 2013: 143). Suriye'de yaşanan iç savaş sonucunda en az 465.000 kişi hayatını kaybetmiş, en az 6,6 milyon kişi de ülke dışına göç etmek zorunda kalmıştır. Ülkelerindeki iç savaştan kaçan Suriyelilerin büyük bir bölümü komşu ülkelere sığınmış, bir kısmı da Almanya ve İsveç başta olmak üzere Avrupa ve ABD, Kanada gibi batılı ülkelere göç etmiştir (Erdoğan, 2019: 2; Erdoğan, 2020: 3). Komşu bir ülke olması, savaştan kaçan halk için “Açık Kapı Politikası” uygulaması ve Avrupa ülkelerine geçiş rotasında olması gibi başlıca

sebepler nedeniyle Suriyeli mültecilerin çoğu ilk olarak Türkiye'ye geçiş yapmayı tercih etmiştir (Karamete, 2019). Savaşın başlamasıyla birlikte yüzlerce insan Türkiye'ye sığınmıştır (Yıldız, 2013: 143). Türkiye, 3,7 milyonu aşkın Suriyeli sığınmacıya ev sahipliği yapmakta ve bu sayı toplam Suriyeli sığınmacıların %55'ine tekabül etmektedir. Sadece Suriye'ye sınırı olan ülkeler dikkate alındığında ise bu oran %65,8'e yükselmektedir (UNHCR, 2021a). Ayrıca mülteci statüsüyle ilgili mevzuattaki farklılıklar kamuoyunda kavram karmaşasına yol açmakta ve mülteci, göçmen, sığınmacı gibi kavramlar birbirlerinin yerine kullanılmaktadır (Karamete, 2019; Kahveci ve Paksoy, 2021; Paksoy ve Şentöregil, 2018). Bu çalışmada Suriye'den Türkiye'ye zorunlu göçle geldikleri diğer bir ifadeyle sığındıklarından dolayı Suriyeliler için sığınmacı ya da Suriyeli sığınmacılar ifadeleri kullanılmıştır. Ayrıca Türk Dil Kurumu'na göre sığınmacı sözcüğü başka bir ülkeye veya yere sığınmış olan kişiyi tanımlamaktadır.

Göç İdaresi Genel Müdürlüğü'nün verilerine göre, 2011 Suriye krizi sonrası Türkiye'nin uyguladığı açık kapı politikasından yararlananların sadece Suriyeliler olmadığı görülmektedir. 2011 ve 2020 yılları arasında başta Afganlar ve Iraklılar olmak üzere 500.000'in üzerinde uluslararası koruma başvurusu yapıldığı kayıtlarda yer almaktadır (GİGM, 2021a). Göç İdaresi Başkanlığı'nın resmi web sitesindeki bilgilere göre 2022 yılı verilerine göre 3,754.591 Suriyeli ülkemizde yaşamaktadır (GİB, 2022). Bu oran Türkiye nüfusunun %5'ine yaklaşan bir orana denk gelmektedir. Türkiye, Birleşmiş Milletler Mülteci Örgütü kayıtlarına göre de 3,6 milyon kişi ile dünyada en fazla sığınmacıya ev sahipliği yapan ülke konumundadır (UNHCR, 2021b). Sadece rakamlara bakıldığında bile sığınmacıların Türkiye'ye muhtemel etkisinin büyüklüğü gözler önüne serilmektedir. Bu çalışma Türkiye'de yer alan sığınmacıların büyük bir kısmını oluşturan Suriyeli sığınmacıları konu almaktadır. Çalışmada Türkiye'de yaşayan Suriyeli sığınmacılar hakkında Türk halkının genel algısını ve bu algının sebeplerini belirlemek amacıyla Twitter'da "Suriyeli" anahtar kelimesini içeren tweet'ler içerik analizi tekniği kullanılarak incelenmiştir.

1.1. Suriyeli Sığınmacı Olgusu

Türkiye Cumhuriyeti (T.C.) yaşanan kriz ve savaşlardan dolayı tarihin belli aralıklarında farklı milletlere kapılarını açmıştır. Türkiye Cumhuriyeti'nin farklı milletleri içerisine alan bir imparatorluktan doğması, bulunduğu jeopolitik konumunun geçiş güzergahlarında olması, tarih boyunca bölgesinde yaşanan iç ve dış savaşlar, coğrafi sınır komşularıyla karşılaştırıldığında demokratik bir yönetim yapısına sahip olması sığınmacılar için bir göç noktası haline getirmiştir. Türkiye'ye geçtiğimiz yüzyılda sığınma talepleri Balkanlarda yaşayan soydaş ve dindaşlar tarafından gerçekleşirken, 21. yüzyılda sığınma talepleri Ortadoğu'dan gelmeye başlamıştır (AFAD, 2017). Ortadoğu'da patlak veren krizler, Türkiye'nin çeşitli göç dalgalarıyla karşı karşıya kalmıştır. Bu göç dalgalarından en büyüğü ve etkili olanı Suriye'den Türkiye'ye gerçekleşenidir.

Türkiye, Suriye'de yaşanan iç savaşın başlamasıyla birlikte Suriyeli sığınmacılara kapılarını açan ülkelerden biri olmuştur. Türkiye'deki Suriyeli sığınmacı sayısının sürekli artış göstermesi konunun sürekli gündemde kalmasında etkili olmuştur. Göç İdaresi Genel Müdürlüğü'nün resmi verilerine göre 2012 yılında 14.237 olan bu sayı günümüzde 3,754.591'e kadar ulaşmıştır (GİB, 2022). Bu rakamlar sürekli değişkenlik göstermektedir. Suriyeli sığınmacılarla ilgili net rakamlardan bahsetmek mümkün değildir. Türkiye'yi Avrupa ülkelerine geçiş güzergâhı olarak gören sığınmacıların varlığı da bu durumda etkili olmaktadır (Yılmaz ve Günay, 2022: 122).

Suriyeli sığınmacılar göçün başladığı ilk yıllarda sadece Suriye sınırına yakın illerde ikamet ederken, sonrasında büyükşehirler başta olmak üzere ülke geneline dağılım gösterdiği görülmüştür. 2013 sonundan itibaren kamplardaki kapasite dolunca sığınmacıların istedikleri yerlere yerleşmesine izin verilmiş ve bunun sonucunda sığınmacılar Suriye sınırı boyunca ve İstanbul, İzmir, Bursa ve Konya gibi büyükşehirlerde yoğunlaşmışlardır. Türkiye nüfusuna oranla %4,47'lik bir orana tekabül eden Suriyeli sığınmacıların 12 ilde bu oranı aştıkları görülmektedir. Özellikle %74,16 ile Kilis, %26,32 ile Hatay, %21,59 ile Gaziantep, %20,10 ile Şanlıurfa gibi yüksek ortalamalı iller dikkat çekmektedir. İstanbul 525.905 kişi ile en fazla Suriyeli sığınmacıya ev sahipliği yapmakta, İstanbul'u 450.294 kişi ile

Gaziantep, 435.512 kişi ile Hatay, 423.764 kişi ile Şanlıurfa izlemektedir (GİGM, 2021b). Günümüzde Suriyeli sığınmacıların dağılımına baktığımızda Birleşmiş Milletler Yüksek Komiserliği'nin verilerine göre Türkiye Cumhuriyeti'nde yaşayan Suriyelilerin %98'nden fazlası 81 ilde Türk vatandaşlarıyla birlikte yaşadığı görülmektedir. Geriye kalanlar (%1,5) ise GİGM yönetimindeki 7 geçici barınma merkezinde kalmaktadır (UNHCR, 2021a).

2017 yılından itibaren Suriyeli sığınmacıların kitlesel olarak göçü büyük oranda azalmıştır ancak Türkiye'deki mevcut Suriyeli sığınmacı sayısındaki artışın hala devam ettiği görülmektedir. Bu artış artık büyük oranda Türkiye'de dünyaya gelen Suriyeli bebeklerden kaynaklanmaktadır. Sağlık Bakanlığı'nın resmi verilerine göre yapılan hesaplamalarda Türkiye'de dünyaya gelen Suriyeli bebek sayısının 535.000'i ulaştığı görülmektedir. Hacettepe Üniversitesi Nüfus Etütleri Enstitüsü Türkiye Nüfus ve Sağlık Araştırması 2018'e (TNSA) göre Türkiye'de doğurganlık düzeyi %2,3'tür. Türkiye'de en yüksek düzey Doğu Anadolu'dadır ve %3,2'dir. Türkiye'deki Suriyelilerde toplam doğurganlık düzeyi ise %5,3'tür (Erdoğan, 2020: 30-31).

Suriyeli sığınmacıların eğitim seviyesi ile ilgili olarak elde edilen veriler Türkiye genelinin oldukça altında olduklarını göstermektedir. Hacettepe Üniversitesi Nüfus Etütleri Enstitüsü'nün 2018 çalışmasında eğitimi olmayan ya da ilkokulu bitirmemiş Suriyelilerin oranı erkekler için %35, kadınlar için ise %40 olarak tespit edilmiştir (HÜNEE, 2019). Görüldüğü gibi Türkiye'ye gelen Suriyeli sığınmacılar ile Türkiye'nin genel eğitim seviyesi arasında ciddi bir seviye farkı olduğu görülmektedir.

Göç İdaresi Genel Müdürlüğü verilerine göre 2021 Haziran itibari ile Türkiye'de 5-17 yaş arasında yer alan zorunlu okul çağındaki Suriyeli çocukların sayısı 1.239.371'dir (GİGM, 2021b). Bu sayı Türkiye'deki geçici koruma altındaki toplam Suriyeli sayısının %33,7'sine denk gelmekte, bu da Suriyeli sığınmacıların 3'te 1'inin okul çağındaki bir çocuk olduğu anlamına gelmektedir. Millî Eğitim Bakanlığı verilerine göre 2020-2021 eğitim öğretim yılında okul çağındaki Suriyeli sığınmacı çocuklarının %64,22'sinin eğitime erişimi sağlanmıştır (MEB, 2020). TÜİK verilerine göre ise 2019 yılı itibari ile Türkiye'de öğrenci başına eğitim

harcaması yıllık 11.769 TL'dir (TÜİK, 2020). Buna göre okullaştırılan 795 bini aşkın Suriyeli sığınmacı öğrencinin bir yıllık okul maliyeti yaklaşık olarak 9,3 milyar TL'dir.

Yükseköğretime bakıldığında da 2020-2021 eğitim öğretim yılı itibari ile 223.952 yabancı uyruklu öğrenciden 47.482 kişi ile Suriye uyruklu öğrencilerin birinci sırada yer aldığı görülmektedir (YBYS, 2021). Suriye uyruklu öğrenciler 2013 yılında alınan Bakanlar Kurulu kararı ile devlet üniversitelerindeki her türlü harçtan muaf tutulmuştur (Resmi Gazete, 2013). Yurtdışı Türkler ve Akraba Toplulukları Başkanlığı tarafından 2016 yılından itibaren belirlenen kriterlere uyan Suriye uyruklu üniversite öğrencilerine aylık 1200 TL burs verme uygulaması başlatılmıştır (YTB, 2016). Yurtdışı Türkler ve Akraba Toplulukları Başkanı Abdullah Eren tarafından 2020 Haziran ayı itibari ile toplam 12.531 Suriye uyruklu üniversite öğrencisine tam burs desteği verildiği belirtilmiştir (Hürriyet, 2020).

15 Ocak 2016 itibariyle Türkiye'de yaşayan Geçici Koruma Altındaki Suriyelilere çalışma hakkı tanınmıştır. Bu düzenlemeye göre, en az 6 aydır Türkiye'de kayıt altında olan Suriyeliler, bir iş yerinde 1/10 oranında olmak üzere, en az asgari ücretle çalışmak kaydıyla, işverenlerin talebi ile çalışma hakkına sahip olabilmektedir. Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı tarafından yayınlanan "Yabancıların Çalışma İzinleri 2020" adlı rapora göre 2020 yılında çalışma izni verilen 123.574 kişiden 62.369'u Suriye uyrukludur (ÇSGB, 2020). Suriyeli sığınmacı sayısı düşünüldüğünde bu sayının oldukça düşük kaldığı görülmektedir. Uluslararası Çalışma Örgütü (ILO)'nün 2017 TÜİK verilerine göre hazırladığı rapora göre çalışma çağındaki 2 milyon Suriyelinin 930 bin kadarının işgücüne katıldığı belirtilmektedir. Aynı rapora göre Suriyeli sığınmacıların yaklaşık %97'si kayıt dışı çalışmaktadır (ILO, 2017).

Suriyeli sığınmacılar Türkiye'de kendi işyerlerini Türk Ticaret Kanunu'na uygun olarak kurabilmektedirler. Ticaret Bakanlığı tarafından yapılan açıklamaya göre 26 Şubat 2019 tarihi itibarıyla en az bir ortağı Suriye uyruklu olan şirket sayısının 15.159 olduğu belirtilmektedir (CNN Türk, 2019). Birleşmiş Milletler Mülteci Örgütü'nün verdiği bilgilere göre ise 2018 sonunda Suriyelilerin Türkiye'deki girişimcilik sermayeleri 400 milyon doları bulmuştur (UNHCR, 2019).

Türkiye'nin 2019 yılı itibariyle Suriyeli sığınmacılar için yaptığı harcamaların 37 milyar dolar olduğu Türk resmi kurumlarınca ifade edilmektedir (Kamubülteni, 2019). Ancak Almanya'nın Köln Üniversitesi'nin geliştirmiş olduğu hesaplama esas alındığında 2019 yılı itibariyle yapılan toplam harcamanın 230 milyar Euro'yu aştığı görülmektedir (Erdoğan, 2019: 14). Buna karşın Suriyeli sığınmacılar ile ilgili olarak Türkiye'ye en fazla mali destek sağlayan taraf olan Avrupa Birliği'ne üye ülkeler tarafından bugüne kadar Türkiye'ye 3,7 milyar Euro ödeme yapılmış ve 4,7 milyar Euro da sözleşmeye bağlanmıştır (Avrupa Birliği, 2020).

Suriyeli sığınmacılara Türkiye ve dünya ülkeleri tarafından büyük fonlar ayrılması sığınmacıların entegrasyonunun sağlanması ve ortaya çıkabilecek sorunları en aza indirme çabasıyla kaynaklanmaktadır. Türkiye'nin Suriye ile komşu olması, Suriyeli sığınmacıların sayıca fazla olması, farklı sosyo-kültürel özelliklere sahip olmaları, Türkiye'nin bir geçiş güzergahında yer alması vb. birçok nedenden dolayı Türkiye'deki Suriyeli sığınmacılarla ilgili ulusal ve uluslararası boyutta araştırmaların yapılmasında etkili olmuştur. Yapılan araştırmalarda Türkiye'nin neredeyse her tarafına dağılmış olarak yaşayan Suriyeli sığınmacıların ülkeye sosyal, kültürel, siyasi ve ekonomik etkileri araştırmaların temelini teşkil etmektedir. Bu konuda toplumu etkileyen ve etkilemesi mümkün görünen konular araştırmacılar tarafından irdelenmiştir. Suriyeli sığınmacıların farklı bakış açıları ile incelendiği araştırmalara bakıldığında Türkiye'nin belirli şehir ya da bölgelerindeki Suriyeli sığınmacıların eğitim, kültür, barınma, sağlık, istihdam ve geri dönme eğilimleri açısından incelendiği görülmektedir (Sönmez ve Şahin, 2021; Küçük ve Koçak, 2020; Dikbıyık, 2021; Emin, 2019; Açıkgoz, Koyuncu ve Gökçen, 2017; Savran ve Sat, 2019; Genç ve Alsancak, 2018; İnce, 2019).

1.2. Medya ve Sığınmacılar

Medya, toplumu ilgilendiren konu ve olaylar hakkında bilgiler vererek toplumsal davranışın ortaya çıkmasında etkilidir. Medya tarafından verilen sosyal, siyasi, ekonomik haberler toplumda olumlu veya olumsuz etkileri ortaya çıkarmaktadır. Bu anlamda sığınmacıların medyadaki görünümü, kamuoyunun sığınmacılarla ilgili görüş ve düşüncelerinin oluşmasında etkili faktörlerin başında

gelmektedir. Chauzy ve Appave (2014: 64) medyanın temsilleri oluşturma ve yaymakta büyük bir görev üstlendiği ve insanların göçle ilgili süreci anlama ve algılamasında rolünün büyük olduğunu belirtmektedir. Ancak medyada göç ve sığınmacı olgusu bir mağduriyet ve sığınmacıların olumsuz davranışları üzerine kurulması haber değerini artıran bir faktör olarak karşımıza çıkmaktadır. Bu durum ise medyada sığınmacılarla ilgili suç ve şiddet içeren haberlerin daha fazla yer bulmasına neden olurken, sığınmacıların suçlu ve kurban konumuna düşürmektedir. Buchanan vd. (2003: 39) sığınmacıların gündelik hayatta karşılaştıkları olumsuzlukları medyadaki olumsuz görünüşleriyle ilişkilendirmişlerdir. Sığınmacılara karşı her türlü ön yargı ve kızgınlığın medyadaki olumsuz haberlerle doğru orantı kurmuşlardır.

Türk medyasında Suriyeli sığınmacılar konusunda yapılan haberleri analiz eden araştırmalar, sığınmacı temsillerinin söylemsel yapılar ve dil üzerinden nasıl oluştuğu anlamaya çalışmaktadır (Akgül Gök ve Gökçearsan Çifci 2017; Doğanay ve Keneş 2016; Göker ve Keskin 2015; Kahveci ve Paksoy, 2021; Mert Elmas ve Paksoy, 2018; Narlı, Özaşçılar ve Turkan Ipek, 2020; Pandır, Efe ve Paksoy, 2015; Sunata ve Yıldız 2018). Çünkü medyanın oluşturduğu temsiller, Suriyeli sığınmacılara yönelik görüşleri ve dolayısıyla davranışları da etkiledikleri için önemlidir. Medyadaki olumsuz temsiller, özellikle ayrımcı söylemleri güçlendirerek sığınmacılara yönelik ayrımcı bir tutum geliştirmeye neden olabilmektedir (Efe, 2015). Bu konuda yapılan araştırmaların sonuçları medyatik söylem ve temsil pratiklerinde bu olgunun giderek bir soruna dönüştüğünü ortaya koymaktadır. Yapılan haberlerde iki ana temanın ortaya çıktığı görülmektedir. Bunlardan ilki ekonomik yük, toplumsal anomaliler, suç, tehdit, karmaşa ve çatışma üzerinden oluşan “olumsuz” bir bakış, diğeri ise Suriyeli sığınmacıların yaşadıkları zorluklar üzerinden oluşan “mağdur” olduklarına yönelik bir bakıştır (Bulgurcuoğlu ve Aykotalp, 2021; Efe 2019; Göker ve Keskin, 2015; Paksoy ve Şentöregil, 2018; Sert ve Danış, 2020). Hem sosyal medya hem de Türk medyasında Suriyeli sığınmacılar konusunda yapılan araştırmalardan bazılarının nefret söylemi açısından konuyu incelediği görülmektedir. Bu araştırma sonuçları Suriyeli sığınmacılara yönelik sosyal medya ortamında ötekileştirici bir dilin daha fazla kullanıldığını

göstermektedir. (Karamete, 2019; Yıldız, 2018; İşçi ve Uludağ, 2019; Bulgurcuoğlu ve Aykotalp, 2021; Taşdelen, 2020). Bu kapsamda Türkiye'deki Suriyeli sığınmacılara karşı Türk toplumunda olumlu ya da olumsuz bir algının oluşmasında medyanın etkisinin olduğu söylenebilir (Özdemir, 2017: 124).

Sığınmacılarla ilgili yerli halkın haklarını, işlerini vb. içeriklerle medyada rakip olarak gösterilmesi sığınmacıların düşmanlaştırılmasında etkili olmaktadır. Sığınmacıların medyada yansıtılış biçimleri de çoğunlukla bu anlatılan düzlem üzerinde gerçekleşmektedir. Erdoğan'ın (2015) Türkiye'de Suriyeliler: Toplumsal Kabul ve Uyum' adlı 2011-2014 yılları arasında 21 ulusal gazete ve 56 yerel gazetenin internet sitesi üzerinde yaptığı araştırmada hükümete yakın gazetelerin sığınmacılara olumlu bir yaklaşım sergilerken, hükümete karşı olan gazeteler ise Suriyeli sığınmacıları suça eğilimli ve Türkiye'ye yük olarak gösteren haber içerikleri oluşturdukları görülmüştür.

Sığınmacılar günümüzde geleneksel medyanın yanında sosyal medya ağlarında da temsil edilmektedir. Bu temsil ve görünümde sığınmacıların kamuoyundaki konumunu etkilemektedir. Sığınmacılarla ilgili temsil ve algının oluşmasında sosyal medya ağlarının da yadsınamaz bir rolü olduğunu unutmamak gerekir. Sosyal medya gündelik hayatımızın ayrılmaz bir parçası haline gelmiştir. Sosyal medya üzerinde kendi özel profillerini oluşturan kullanıcılar mesaj, yorum ve beğeni yoluyla kendi fikirlerini dile getirebilmektedir. Böylelikle sanal ortamda duygu, düşünce ve bilgilerini ortaya koyarak sosyal ilişkiler geliştirmektedir. Bu yönüyle sosyal medya, sosyoloji, psikoloji, pazarlama ve iletişimden bilgisayar bilimlerine kadar çeşitli araştırma topluluklarından birçok araştırmayı kendine çekmiştir (Pang ve Lee, 2008).

2008 yılında Obama tarafından ABD seçimlerinde etkin bir şekilde kullanılması ve 2010 yılındaki Arap Baharı sürecindeki etkisi ile birlikte önemi daha da fazla anlaşılan Twitter (Kahraman, 2013: 43), günümüzde gündemin belirlendiği, yönetildiği ve yeni gündem maddelerinin oluşturulduğu bir alan haline gelmiştir (Demir ve Ayhan, 2020: 3). Günümüzde sosyal medya insanların kendi görüş ve düşüncelerini rahatlıkla dile getirebildiği mecralardan biridir. Sosyal medya üzerinden yapılan paylaşımlar dünya gündeminde yer bulabilmektedir.

Sosyal medya ve Twitter'ın kitlesel siyasal eylemlerin oluşum sahası olması, organize edilmesi ve yürütülmesi hususunda kullanımına da yaygın olarak rastlanmaktadır. İran Yeşil Hareketi, Tunus'taki Yasemin Devrimi, Mısır'daki Facebook devrimi, Libya'daki iç savaş gibi kitlesel eylem hareketlerinin sosyal medya ile yakından ilişkili olduğu görülmektedir (Chen, 2013: 594). Yücesoy ve Karabulut (2019)'un da çalışmalarında, 2018 yılı başlarındaki İran kitle hareketlerini Twitter verileri üzerinden içerik analizi metodu kullanarak incelemeyi tercih ettikleri görülmektedir. Kıyan ve Kocager (2020), çalışmalarında Twitter dolayımı tartışmaları analiz ederek Twitter'ın kamusal alan açısından rolünü ve Türkiye'deki kamusal tartışma kültürünü anlamaya yarayacak anlamlı sonuçlar üretmeyi amaçlamışlardır. Üç örnek olaya ilişkin altı "hashtag" ve bunların altında üretilen 18.500 tweet'in veri olarak kullanıldığı çalışmanın sonuçlarından biri de Twitter'ın kamusal tartışmalarda görece kapsayıcı olduğudur.

Öztürk ve Ayvaz (2018), Suriyeli mülteci krizine yönelik kamuoyunun görüşlerini ve duygularını araştırmak için Twitter'da konuyla ilgili Türkçe ve İngilizce dillerinde atılan toplam 2381.297 tweet metin madenciliği yoluyla incelemiştir. 2017 yılı nisan ayında Türkçe ve İngilizce atılan ve içerisinde "mülteci" ve "Suriyeli" geçen tweetleri duygu analizi yöntemiyle analiz etmiştir. Araştırma sonuçları Türkçe tweetlerdeki duyguların İngilizce tweetlerdeki duygulardan önemli ölçüde farklı olduğunu göstermiştir. Türkçe tweet'lerin Suriyeli mültecilere karşı nötr ve olumsuz duygulara göre daha olumlu duygular taşıdığı, ancak tweetlerdeki duyguların üç ana kategori arasında neredeyse eşit bir şekilde dağıldığı görülmüştür. İngilizce tweetlerin ise daha çok nötr duygular içerdiği ve bunu olumsuz duyguların takip ettiği belirtilmiştir. Türkiye sınırları yakınında yaşanan savaşın detaylarının Türkçe konuşan toplumun daha fazla ilgisini çektiği, İngilizce konuşan topluluğun ise göçmenlerin, politikaların ve siyasetin yasallığını daha sık tartıştığı görülmüştür. Bununla birlikte, her iki toplum da mülteci çocuklar hakkında görüş belirtmekte ve çocuklarla ilgili endişelerini paylaşmaktadır.

Birleşmiş Milletler Mülteciler Yüksek Komiserliği (UNHCR), 2021 yılı mülteci raporuna göre Türkiye şu anda en fazla Suriyeli mülteciye ev sahipliği yapan ülke olduğu için Suriyeli sığınmacılara yönelik konular Twitter'da sıklıkla

tartışılmakta ve konuya ilişkin görüşler paylaşılmaktadır. Bu anlamda Suriyeli sığınmacılar hakkındaki Türkçe tweet'lerin incelenmesi Türkiye'deki kamuoyu algısı hakkında değerli bilgiler taşıyabilir. Alanyazında Twitter kullanıcılarının Suriyeli mültecilere yönelik duygularını ve görüşlerini inceleyen araştırmalar olmasına rağmen bu araştırmanın farklılaştığı özellikleri bulunmaktadır. Erdogan-Özturk ve Isik-Guler (2020), bir grup Twitter kullanıcısının Türkiye'deki Suriyeli mültecilere yönelik söyleme dayalı nefret ve düşmanlık yapılarını ortaya çıkarmak için dışlayıcı ve ayrımcı söylemlerini incelemiştir. Bu kapsamda #ülkemdesuriyeliistemiyorum hashtag'ini içeren seçilmiş tweet'lerin eleştirel söylem analizi yoluyla mültecilerin çevrimiçi kamusal söylemlerde nasıl tanımlandığına dair genel bir anlayışı ortaya çıkarmıştır. Araştırma sonuçları, Türkiye'deki mültecilerin çevrimiçi medya kullanıcıları tarafından tehdit edici, işgalci, suçlu ve potansiyel tehlike olarak tanımlandığını ortaya koymaktadır. Çevrimiçi bir kamusal alan olarak Twitter'da yazılı basın söylemlerine kıyasla daha keskin bir söylemin ve daha yoğun bir olumsuz öteki temsilinin ortaya çıktığı görülmüştür. Bu çalışma ise 2021 yılı mayıs ayında atılan tweetler ile daha güncel bir sığınmacı algısını ortaya koymaya çalışmaktadır.

Bu araştırmanın amacı Türkiye'de yaşayan Suriyeli sığınmacılar hakkında Twitter'da atılan Türkçe tweetler üzerinden Suriyeli sığınmacılara yönelik algıyı ortaya çıkarmaktır. Çalışmanın amacı çerçevesinde aşağıdaki araştırma sorularına cevap aranmıştır:

1. Türkiye'de yaşayan Suriyeli sığınmacılar hakkındaki Twitter'daki genel algı nedir?
2. Türkiye'de yaşayan Suriyeli sığınmacılar hakkındaki Twitter'daki olası olumsuz algının sebepleri nelerdir?
3. Türkiye'de yaşayan Suriyeli sığınmacılar hakkındaki Twitter'daki olası olumlu algının sebepleri nelerdir?

3. YÖNTEM

Araştırmada Türkiye'de yaşayan Suriyeli sığınmacılar hakkında Türk halkının genel algısını ve bu algının sebeplerini belirlemek amacıyla nitel araştırma

tasarımı çerçevesinde Twitter’da “Suriyeli” anahtar kelimesini içeren tweet’ler içerik analizi tekniği kullanılarak incelenmiştir. Bu yönüyle araştırma, var olan durumu ortaya koymak için tarama modelinde yürütülmüştür. İçerik analizi metin içerisinde belirlenen karakterlerin sistematik ve tarafsız sonuçlar ortaya koymak için kullanılırken, açık bir biçimde ortaya konan iletişim içeriğinin sistematik, nesnel ve nicel olarak tanımlamasıdır (Stone vd., 1966: 213; Berelson, 1952: 72-73).

3.1. Örneklem

Nitel araştırmalarda sosyal medyadan veri elde etmek, dikkatli bir örnekleme süreci gerektirmektedir. Daha dar araştırma sorularının ayrıntılı bir analizi için daha büyük örneklem yerine küçük boyutlu verilerin toplanması teşvik edilmektedir (Page ve diğerleri, 2014). Araştırmada incelenen tweetler, amaçlı örnekleme tekniği kullanılarak belirlenmiştir. Amaçlı örnekleme yöntemi, önceden tanımlanarak belirlenmiş amaca uygun birimlerin inceleme için seçilmesini gerektirmektedir (Erdoğan, 2007, s. 177). Bu kapsamda Twitter sosyal medya platformunda 2021 yılı Mayıs ayı içerisinde “Suriyeli” anahtar kelimesini içeren Türkçe tweet’ler araştırmanın örneklemini oluşturmaktadır.

3.2. Veri toplama

İnternet ve sosyal medya istatistiklerinde küresel anlamda referans olarak kabul edilen sosyal medya ajansı “We Are Social” ve sosyal medya yönetim platformu “Hootsuite”in Ocak 2021 raporuna göre Türkiye’de internet kullanıcılarının oranı %77,7 ve sosyal medya kullanıcı oranı %70,8’dir. Sosyal medya platformları içinde özellikle Twitter, insanların herhangi bir konu hakkındaki görüşlerini yazılı olarak paylaştıkları platformların başında gelmektedir. 2021 Ocak ayı itibariyle dünya genelinde Twitter kullanıcısı sayısı 353 milyona ulaşmıştır. Türkiye ise 13,6 milyonluk kullanıcısıyla dünya sıralamasında 7. sıradadır (We Are Social, 2021). Türkiye’de her geçen gün kullanıcı sayısı artan Twitter, siyasi, sosyal, ekonomik, kültürel vb. birçok konunun tartışıldığı sosyal bir platformdur. Kullanıcılar, sınırlı sayıda karakterle kısa ve öz bir biçimde duygu, düşünce ve görüşlerini ifade edebilmektedir. Twitter’da paylaşılan konular ülke ve dünya gündemine de etkileyecek güce de sahiptir. Günümüzde Twitter, çeşitli açılardan

bilimsel araştırma verileri elde etmek, bu yolla duygu analizi ve algı ölçümü yapmak için bilim insanları arasında popüler bir ortam olmuştur (Öztürk ve Ayvaz, 2018).

Algı ölçümü için sosyal medya ve Twitter'ın incelendiği çok sayıda çalışma mevcuttur. Kuş (2019), Suriyeli mülteciler hakkındaki algıyı duygu analizi yöntemi ile incelediği çalışmasında veri elde etmek için Twitter'ı kullanma gerekçesini, bireylerin görüşlerini Twitter'da kısa ve etkili bir biçimde ifade etmesi, Twitter'ın Türkiye'de büyük bir kullanıcı sayısına ulaşması ve güncel konuların diğer sosyal ağlara göre Twitter'da daha hızlı yayılması ile açıklamıştır (Kuş, 2019). Facebook, Twitter ve Youtube gibi çevrimiçi platformlar, sığınmacılar konusundaki tutumları etkileyen, bireylerin görüşlerini yansıtan ve farklı gruplar arasında iletişim sağlayarak merkezi ve güçlü bir rol oynamaktadır (Kurt, 2019; Taşdelen, 2020; Yıldız, 2018). Bireylerin çevrelerinde meydana gelen olaylara olumlu ya da olumsuz tepkiler vermek ve bu olaylara ilişkin içerikleri yaymak için sosyal medya ortamlarını kullanmaktadır. Bu ortamlar bireylerin görüşlerinin ve fikirlerinin hızlı ve geniş bir şekilde yayılmasını sağlamaktadır. Bu fikirler bazen hayırseverlik ve yardım gibi destek mekanizmaları ve başarı hikâyeleri şeklinde kendini gösterirken, bazen de bir kişi, grup veya topluluk hakkında yanlış, aşağılayıcı ve önyargılı duyguları/gerginlikleri doğrulayan düşmanca ifadeler eşliğinde yayınlanabilmektedir (Taşdelen, 2020).

Araştırmanın verileri haftalık olarak Maxqda nitel veri analizi yazılımı ile Twitter'dan çekilmiştir. Çekilen 626 adet tweet'in hem içeriklerindeki Suriyeli sığınmacılara yönelik algı ifadesi hem de o algının sebebini ortaya çıkarmak için hangilerinin içerik analizine tabi tutulacağı ile ilgili olarak şu kriterler belirlenmiştir:

Twitter sosyal medya platformunda "Suriyeli" anahtar kelimesini içeren Türkçe tweet'ler araştırmanın örneklemini oluşturmaktadır

Haftalık atılan tweet sayısının %10'u kadarı örnekleme dahil edilmiştir. Örnekleme dahil edilen %10'luk kısım belirlenirken, her bir Twitter kullanıcısının aynı algı ifadesi ve aynı sebebi belirten tek bir tweet'i analiz için seçilmiştir. Böylelikle kamuoyu oluşturma amaçlı olarak aynı algı ifadesi ve aynı sebebi belirten tweet'lerin birden fazla kez analize tabi tutularak araştırmanın objektifliğine zarar

vermesinin önüne geçilmeye çalışılmıştır. Ancak aynı kullanıcı farklı bir tweet’inde farklı bir sebep belirtmiş ise tweet analize dahil edilmiştir. Çünkü, çalışmanın amacı doğrultusunda önemli olan Suriyeli sığınmacılara yönelik hangi algıların hangi başlıca sebeplere sahip olduğunun ortaya çıkarılmasıdır.

Farklı kullanıcılar tarafından atılan birebir aynı tweet’lerden sadece biri analiz için seçilmiştir. Bu kriter de yine kamuoyu oluşturma amaçlı olarak çok sayıda kullanıcının aynı tweet’i paylaşma ihtimalinin genel algıyı gerçeğe olduğundan farklı bir yöne çekme ihtimalini engelleme amacı ile kullanılmıştır.

Anahtar kelime olarak “Suriyeli” ifadesinin seçilmesinin sebebi, Twitter kullanıcılarının “Suriyeli sığınmacılar” ya da “Suriyeli mülteciler”i ifade eden tweetlerinde “mülteci” ya da “sığınmacı” ifadelerini kullanmama durumlarının diğer bir ifadeyle Suriyeli sığınmacıları sadece “Suriyeliler” şeklinde ifade etme durumlarının ve söz konusu gruba mensup bir kişi hakkında tweet atmak için sadece “Suriyeli” ifadesini kullanma durumlarının görece yüksek olmasıdır.

3.3. Veri analizi

Belirlenen 626 adet tweet 172 farklı kodla toplamda 840 adet kodlamaya tabi tutulmuştur. Kodlama sürecinde tweetin özelliğine göre bir tweet birden fazla kodla kodlanmıştır. Bu durum bazı tweet’lerin ifade ettikleri algı için birden fazla sebep belirtmesinden kaynaklanmaktadır. Tweet’ler öncelikle “olumlu”, “olumsuz” ve “nötr/alakasız/anlaşılamadı” şeklinde üç ana kategoriye ayrılmışlardır. “Olumlu”, Suriyeli sığınmacılara yönelik olumlu bir duygu, yaklaşım veya yargı içeren ifadeleri; “olumsuz”, olumsuz bir duygu, yaklaşım veya yargı içeren ifadeleri; “nötr/alakasız/anlaşılamadı” ise herhangi bir duygu, yaklaşım veya yargı içermeyen ve “Suriyeli” anahtar kelimesini içerip de araştırmanın kapsam dışında kalan veya anlaşılamayan ifadeleri içermektedir.

Araştırma sorularına yönelik verilerin analiz edilmesiyle elde edilen bulgular tablo ve grafiklerle sunulmuştur. Çalışmanın verileri 2021 yılı Mayıs ayını kapsadığı için bu çalışma belirlenen bir ay içerisindeki algıyı ortaya koymaya yönelik bir sınırlılık taşımaktadır. Tarihin daha geniş tutulması suretiyle yapılacak bir çalışmanın

daha sağlıklı veriler ortaya koyma ihtimali bulunmaktadır. Ayrıca görüşler sadece Twitter sosyal medya platformu kapsamında sınırlandırılmıştır.

4. BULGULAR

Sosyal medya platformları günümüzde çeşitli konularda insanların düşüncelerini dile getirmelerinde önemli bir rol üstlenmektedir. Twitter’da bu bağlamda toplumun Suriyeli sığınmacılarla ilgili farklı konularda görüşlerini dile getirdiği sosyal medya alanlarından biridir. Analiz edilen tweetlerde Suriyeli sığınmacılarla ilgili ifade edilen duygu veya yaklaşımlara yönelik bulgular başlıklara ayrılarak sunulmuştur. İncelenen 626 adet tweetin taşıdığı duygu veya yaklaşıma göre dağılımı gösterilmiştir. 626 adet tweet’ten %67’sinin olumsuz bir algıyı (n=417) ve %13’ünün ise olumlu bir algıyı (n=85) ifade ettiği görülmüştür. Tweetlerin %20’si ise “nötr/alakasız/anlaşılamadı” (n=124) şeklinde kodlanmıştır. Böylece Suriyeli sığınmacılara yönelik olarak bir duygu veya yaklaşım belirten toplam tweet sayısı 502 olarak belirlenmiştir. Olumlu ya da olumsuz açıdan bir duygu veya yaklaşım belirten 502 tweetin ise %83’ünün olumsuz, %17’sinin ise olumlu bir algıyı ifade ettiği görülmektedir.

Suriyeli sığınmacılarla ilgili atılan tweetlerin büyük çoğunluğunda olumsuzlukları dile getiren bir yaklaşımın sergilendiği görülmektedir. Twitter’da genel olarak atılan tweetlere bakıldığında önemli bir kısmının (%83) olumsuz bir yaklaşıma sahip olduğu anlaşılmaktadır. Bu kapsamda Twitter’da Suriyeli sığınmacıları yönelik atılan olumsuz tweetlerin fazla olması, twitter kullanıcılarının Suriyeli sığınmacılara yönelik olumsuz bir algısının olduğu yönünde yorumlanabilir. Ayrıca bu durum olumsuz algının güçlenmesine yönelik bir etkiyi de beraberinde getirebilir.

4.1. Suriyeli Sığınmacılara Yönelik Olumsuz Algı

Twitter’da Suriyeli sığınmacılara yönelik olumsuz bir duygu veya yaklaşım içeren ve 609 adet kod ile kodlanan 417 adet tweet, bu olumsuz algının niteliğini ve sebebini belirlemek için kategorilerine ayrıldı. Tablo 1’de tweetlerdeki olumsuz algının niteliğine yönelik, Tablo 2’de ise olumsuz algının sebeplerine yönelik

dağılım gösterilmektedir. Analiz sonucunda olumsuz algının niteliğini gösteren beş kategori ve olumsuz algının nedenini gösteren altı kategori ortaya çıkmıştır.

Tablo 1. Suriyeli Sığınmacılara Yönelik Olumsuz Algının Niteliği

Nitelik	N	%
Hoşnutsuzluk	554	91
Kızgınlık	42	7
Nefret	11	2
Alay etme	1	0,16
Aşağılama	1	0,16
Toplam	609	%100

Tablo 1'e göre olumsuz algının niteliğiyle ilgili elde edilen 609 adet kodun %91'inin hoşnutsuzluk, %7'sinin kızgınlık, %2'sinin nefret, diğerlerinin ise alay ve aşağılama kategorisinde olduğu görülmüştür. Twitter kullanıcılarının bu konuya olumsuz yaklaşması Suriyeli sığınmacı olgusunu sorun olarak değerlendirmesinde etkili olmaktadır.

Tablo 2. Suriyeli Sığınmacılara Yönelik Olumsuz Algının Nedenleri

Nedenler	N	%
Suriyeliler Türkiye'ye zarar veriyor	197	32,34
Suriyelilerin Türkiye'deki mevcut durumu	142	23,31
Suriyelilerin Türkiye'deki hakları	108	17,73
Suriyelilerin Türkiye'deki nüfusu	104	17,07
Suriyelilerin kötü özellikleri var	41	6,73
Kişisel düşünceler	17	2,82
Toplam	609	100

Tablo 2 incelendiğinde Twitter kullanıcılarının Suriyeli sığınmacıların Türkiye'ye zarar vermesi (%32,34), Türkiye'deki varlığı ya da mevcut durumları (%23,31), Suriyeli sığınmacılara verilen haklar (%17,73) ve Suriyeli sığınmacıların nüfusu (%17,07), Suriyeli sığınmacıların kötü özellikleri (%6,73) ve kullanıcıların kişisel düşünceleri (%2,82) nedeniyle olumsuz bir duygu ya da yaklaşımı ifade ettikleri görülmektedir. Twitter kullanıcılarının Suriyeli sığınmacılara yönelik olumsuz algılarına daha geniş bir bakış açısıyla bakmak ve daha derinlemesine anlamak için olumsuz algının nedenlerini ortaya koyan her bir kategori incelenmiştir. Twitter kullanıcılarının Suriyeli sığınmacıların Türkiye'ye zarar vermesiyle ilgili

attıkları tweetlerin analiz edilmesiyle ortaya çıkan alt kategoriler Tablo 3'te gösterilmiştir.

Tablo 3. Suriyeli Sığınmacılar Türkiye'ye Zarar Veriyor Kategorisine Ait Alt Kategoriler

Alt kategori	N	%
Güvenlik sorunu oluşturma	95	48,22
Ekonomik yük olma	58	29,44
Toplumun huzurunu bozma	26	13,20
İşsizliğin sebebi	8	4,06
Daha niteliksiz hizmet (sağlık/egitim) almaya sebep olma	6	3,05
Ulusal birliği bozan faaliyette bulunma	2	1,02
Diğer	2	1,02
Toplam	197	100

Twitter kullanıcılarının attıklarında tweetlerde en çok ifade ettikleri olumsuz yaklaşım Suriyeli sığınmacıların Türkiye'ye zarar verdiği ile ilgili tweetlerdir. Tablo 3'e göre kullanıcıların Suriyeli sığınmacıları en çok güvenlik açısından bir sorun (%48,22) olarak gördükleri belirlenmiştir. Suriyeli sığınmacıların Türkiye'ye verdikleri zararlar arasında ekonomik yük olma (%29,44), rahatsız edici davranışta bulunarak toplum huzurunu bozma (%13,20), işsizliğe sebep olma (%4,06), alınan hizmetin niteliğini azaltma (%3,05) ve ulusal birliği bozma (%1,02) görülmektedir.

Twitter kullanıcılarının Suriyeli sığınmacıların Türkiye'deki mevcut durumlarına ilişkin attıkları tweetlerin analiz edilmesiyle ortaya çıkan alt kategoriler Tablo 4'te gösterilmiştir.

Tablo 4. Suriyeli Sığınmacıların Türkiye'deki Mevcut Durumu Kategorisine Ait Alt Kategoriler

Alt kategori	N	%
Bizden daha çok hakka/imtiyaza sahipler	78	54,93
Suriyelilere daha çok değer veriliyor	47	33,10
Ekonomik olarak bizden daha iyi durumdalar	7	4,93
Bizden daha mutlular	4	2,82
Rahat bir hayat sürme	3	2,11
Diğer	3	2,11
Toplam	142	100

Twitter'da Suriyeli sığınmacılarla ilgili en çok tweet atılan konulardan ikincisi ise Tablo 2'de gösterilen Suriyeli sığınmacıların mevcut durumuyla ilgili konulardır. Tablo 4'e göre Twitter kullanıcılarının, Suriyeli sığınmacıların Türkiye

halkından daha çok hakka ya da imtiyaza sahip olduklarını (%54,93) düşündükleri için olumsuz bir yaklaşıma sahip oldukları görülmüştür.

Tablo 4'e göre Twitter kullanıcılarının Suriyeli sığınmacıların Türkiye'deki mevcut durumuna yönelik olumsuz yaklaşımlarına sebep olan diğer alt kategorilerin ise Suriyelilere daha çok değer verilmesi (%33,10), ekonomik olarak Türkiye halkından daha iyi durumda olmaları (%4,93), daha mutlu olmaları (%2,82) ve rahat bir hayat sürmeleri (%2,11) olarak ortaya çıkmıştır. "Suriyeli sığınmacılar bizden daha çok hakka/imtiyaza sahipler" ve "Suriyelilere daha çok değer veriliyor" algısı özellikle Türk halkının yaşadığı ekonomik sıkıntıların üzerine Suriyeli sığınmacılar yüküne de katlanmak zorunda kalmalarına dair sahip oldukları algıya dayanmaktadır. Suriyeli sığınmacılara genel anlamda bir imtiyaz söz konusu değildir ancak her iki algı birlikte düşünüldüğünde olumsuz algılar içinde %88,03 bir oranı oluşturduğu görülmektedir.

Suriyeli sığınmacıların ekonomik olarak Türkiye halkından daha iyi durumda, daha mutlu görülmesi ve rahat içerisinde yaşadıklarına yönelik algılar medyada ve sosyal hayatta karşılaşılan örneklerin bir sonucunda ortaya atılsa da bu tür paylaşımlarda yukarıda belirtilen hak ve imtiyazla ilgili algıların oluşmasını güçlendirmektedir. Türk halkının nezdinde bu algı şehirlerde yaşayan Suriyeli sığınmacıların dinlenme ve sosyal alandaki varlıklarıyla ilişkilendirmek mümkündür.

Twitter kullanıcılarının Suriyeli sığınmacılara verilen imtiyazlara ilişkin attıkları tweetlerin analiz edilmesiyle ortaya çıkan alt kategoriler Tablo 5'te gösterilmiştir.

Tablo 5. Suriyeli Sığınmacılara Verilen İmtiyazlara İlişkin Kategoriler

İmtiyazlar	N	%
Ekonomik imtiyazlar	28	35,90
Eğitim ile ilgili imtiyazlar	23	29,49
İstihdam ile ilgili imtiyazlar	12	15,38
Karantina muafiyeti	8	10,26
Ceza muafiyeti	2	2,56
Diğer	5	6,41
Toplam	78	100

Suriyeli sığınmacıların Türkiye’deki mevcut durumuyla ilgili Tablo 4’te en yüksek değeri alan Suriyeli sığınmacılara verildiği iddia edilen imtiyazlarla ilgili paylaşılan tweetler olmuştur. Tablo 5’e göre Twitter kullanıcıların Suriyeli sığınmacılara verildiğini düşündükleri imtiyazların ekonomik (%35,90), eğitim (%29,49) ve istihdam (%15,38) ile ilgili imtiyazlar ile karantina muafiyeti (%10,26) ve ceza muafiyeti (%2,56) olduğu görülmektedir. Eğitim imtiyazıyla ilgili ise sınavsız üniversite ve burs imtiyazı gibi içeriklerle tweetler atılmıştır. Suriyeli öğrenciler, diğer yabancı öğrencilerle aynı şartlarda devlet üniversitelerine yerleşebilmektedir. Buradaki bu algının temel nedeni üniversitelerde okuyan yabancı öğrenciler içerisinde Suriyeli öğrencilerin fark edilebilecek düzeydeki sayıları ve Türkiye’deki devlet üniversitelerinden her türlü harçtan muaf eğitim-öğretim olanağının sunulmasıdır. Özellikle Suriyeli sığınmacılara ekonomik destek, hibe, mal ve hizmet yardımı ve vergi muafiyeti verildiğiyle ilgili gibi konular Twitter’da ekonomik imtiyazlar çerçevesinde atılan tweetlerin temel içerikleri arasında yer almaktadır. Ancak Suriyeli sığınmacılarla ilgili hibe, destek ve vergi muafiyeti gibi yanlış bilgiler çerçevesinde ortaya atılan tweetler Suriyeli sığınmacılarla ilgili algıyı doğru bir biçimde yansıtmamaktadır.

Twitter kullanıcılarının Suriyeli sığınmacıların Türkiye’deki haklarına ilişkin attıkları tweetlerin analiz edilmesiyle ortaya çıkan alt kategoriler Tablo 6’da gösterilmiştir.

Tablo 6. Suriyeli Sığınmacıların Türkiye’deki Hakları Kategorisine Ait Alt Kategoriler

Alt kategoriler	N	%
Sığınma/ikamet hakkı	75	72,12
Vatandaşlık hakkı	14	13,46
Eğitim hakkı	6	5,77
T.C. vatandaşlarına karşı hukuki yollara başvurma hakkı	5	4,81
İstihdam hakkı	4	3,85
Toplam	104	100

Tablo 6’ya göre Suriyeli sığınmacılara Türkiye’de verilen haklarla ilgili atılan tweetlere bakıldığında en dikkat çeken alt kategorilerin sığınma ya da ikamet hakkı (%72,12) olduğu görülmektedir. Sığınma ya da ikamet hakkı verildiğine yönelik algının temel sebeplerinden biri Türkiye’deki Suriyeli sığınmacıların nüfus

yoğunluğundan kaynaklanmaktadır. Tablo 6'ya göre Suriyeli sığınmacılara vatandaşlık hakkı (%13,46) verilmesi de tweetlerde ifade edilen diğer alt kategorilerden birini oluşturmaktadır. İçişleri Bakanlığının Suriyeli göçmenlerle ilgili hazırladığı raporda 2011-2021 yılları arasında 193.293 Suriyeli Türk vatandaşlığına alındığını bildirmiştir (multeciler.org.tr, 2022). Bu durum, Twitter'da ortaya çıkan olumsuz algıyı destekler niteliktedir. Twitter'da sığınma ve vatandaşlık hakkı verilmesiyle ilgili toplumun birçok çekincesi bulunmaktadır. Zira atılan çok sayıda tweet'te sığınma ve vatandaşlık hakkının aynı anda kodlandığı görülmüştür. Türkiye halkı Suriyeli sığınmacıların kalıcı olması durumunda bu durumun güvenlik açısından kendileri için ciddi bir problem teşkil edeceğini ve zaman geçtikçe de bu problemin büyüyeceğini düşünmektedir.

Bu araştırmada ve benzer araştırmalar kapsamında özellikle “vatandaşlık verilmesine” karşı ortaya konan tepki bu noktada daha fazla anlam kazanmaktadır. Suriyeli sığınmacıların sayıca yüksek olması ve özellikle Suriye sınır hattı boyunca bazı yerleşim yerlerinde T.C. vatandaşlarının sayısını da aşacak şekilde yerleşmeleri bu endişeleri artırmaktadır (Yıldırım vd., 2017).

Twitter kullanıcılarının Suriyeli sığınmacıların Türkiye'deki nüfuslarına ilişkin attıkları tweetlerin analiz edilmesiyle ortaya çıkan alt kategoriler Tablo 7'de gösterilmiştir.

Tablo 7. Suriyeli Sığınmacıların Türkiye'deki Nüfusu Kategorisine Ait Alt Kategoriler

Alt kategori	N	%
Sayıca çok fazlalar	91	87,50
Çok fazla çocuğa sahipler	13	12,50
Toplam	104	100

Tablo 7'ye göre Twitter'da Suriyeli sığınmacılarla ilgili olumsuz algının nedenlerinden biri de Suriyelilerin Türkiye'deki nüfuslarıyla ilgilidir. Suriyeli sığınmacıların sayıları Türkiye'de son yıllarda en çok tartışılan konuların başında gelmektedir. Bu konuda Twitter'da tweet paylaşanların %87,50'si Suriyeli sığınmacıların sayıca fazla olmalarını olumsuz bir yaklaşım olarak değerlendirmiştir. T.C. İçişleri Bakanlığı Göç İdaresi Genel Müdürlüğü'nün 2021 yılı verilerine göre Geçici Koruma Kapsamında Suriyelilerin Türkiye'deki sayısı 3.776.760 kişi olarak

açıklanmıştır (GİGM, 2021c). Bu durum Twitter'daki Suriyeli sığınmacılara yönelik bu algıyı doğrular niteliktedir.

Sayısal büyüklüğün önemi Erdoğan (2020)'ın "Suriyeliler Barometresi" adlı çalışmasında da açık bir şekilde ifade edilmektedir. Erdoğan (2020)'a göre, krizin ilk döneminde sığınmacılara yönelik olan dini ve kültürel yakınlık kaynaklı sempati, "sayısal büyüklük", kalış süresinin uzaması ve daimi olma ihtimalleri nedeni ile yerini endişe ve hoşnutsuzluğa bırakmıştır.

Twitter kullanıcıları Suriyeli sığınmacıların çok fazla çocuğa sahip olmalarıyla (%12,50) ilgili tweetler paylaşarak da Suriyelilerin Türkiye'deki nüfuslarına dikkat çekmeye çalışmışlardır. Sağlık Bakanlığının verilerine göre Türkiye'de dünyaya gelen bebek sayısının 550.000'i aştığı görülmektedir. Türkiye'de doğurganlık düzeyi %2,6 iken Türkiye'de yaşayan Suriyeli sığınmacıların toplam doğurganlık düzeyi %5,3'tür (Erdoğan, 2020: 31). Sağlık Bakanlığının Suriyeli sığınmacıların Türk halkının iki katından daha yüksek bir seviyede olan doğurganlık düzeyleri Türk halkı tarafından hissedilmekte ve bu durum olumsuz bir algıya neden olmaktadır.

Twitter kullanıcılarının Suriyeli sığınmacıların kötü özellikleriyle ilgili attıkları tweetlerin analiz edilmesiyle ortaya çıkan alt kategoriler Tablo 8'de gösterilmiştir.

Tablo 8. Suriyeli Sığınmacıların Kötü Özellikleri Kategorisine Ait Alt Kategoriler

Alt kategoriler	N	%
Nankör insanlar	2	4,88
Faydaları yok	2	4,88
Diğer	37	90,24
Toplam	41	100

Olumsuz algının ana sebepleri arasında yer alan Suriyelilerin kötü özellikleriyle ilgili tweetlerin büyük çoğunluğu tek kodla kodlandığı için diğer (%90,24) olarak alt kategori oluşturulmuştur. Tablo 8'e göre Suriyeli sığınmacıların kötü özellikleri kategorisi içerisinde Suriyeli sığınmacıların nankör oldukları (%4,88) ve faydalarının olmadığına (%4,88) yönelik tweetlerin kodlandığı görülmektedir. Suriyeli sığınmacılarla ilgili atılan tweetler içerisinde nefret ve aşağılama ifadelerinin

kullandığına rastlansa bile bu ifadelerin yüzdeler değeri oldukça düşük olduğu için ayrıca bir alt kategori oluşturulmamıştır. Bu ifadelerin içinde küfürler, ırkçı ifadeler ve şiddete teşvik edici ifadelere rastlamak mümkündür.

Twitter kullanıcılarının Suriyeli sığınmacılara yönelik kişisel düşüncelerini içeren tweetlerin analiz edilmesiyle ortaya çıkan alt kategoriler Tablo 9’da gösterilmiştir.

Tablo 9. Suriyeli Sığınmacılara Yönelik Kişisel Düşünceler Kategorisine Ait Alt Kategoriler

Alt kategoriler	N	%
Suriyelilerle yabancı/farklı milletleriz	3	17,65
Suriyelileri kardeşim olarak görmüyorum	2	11,76
Diğer	12	70,59
Toplam	17	100

Tablo 9’deki Suriyeli sığınmacılarla ilgili olumsuz algının nedenleri arasında yer alan kişisel düşüncelerle ilgili alt kategoriler incelendiğinde Twitter kullanıcılarının Suriyeli sığınmacılarla Türkiye halkının farklı milletler olduğunu düşündükleri ve Suriyeli sığınmacıları kardeş olarak görmedikleri belirlenmiştir. Bu kategoride kodlanan tweetlerin %70,59’u tek kodla kodlandığı için yorumlanamamıştır.

4.2. Suriyeli Sığınmacılara Yönelik Olumlu Algı

Twitter’da Suriyeli sığınmacılara yönelik olumlu bir duygu veya yaklaşım içeren ve 107 adet kod ile kodlanan 85 adet tweet, bu olumlu algının niteliğini ve sebebini belirlemek için kategorilerine ayrıldı. Tablo 10’da tweetlerdeki olumlu algının niteliğine yönelik, Tablo 11’de ise olumlu algının sebeplerine yönelik dağılım gösterilmiştir. Analiz sonucunda olumlu algının niteliğini gösteren üç kategori ve olumlu algının nedenini gösteren beş kategori ortaya çıkmıştır. Twitter’da Suriyeli sığınmacılara yönelik olumlu bir duygu veya yaklaşım içeren kodlardan 44 tanesi algının nedenine ilişkin bilgi içermekte, kalan 63 kod ise sadece olumlu algının niteliğine ilişkin bilgi içermektedir.

Tablo 10. Suriyeli Sığınmacılara Yönelik Olumlu Algının Niteliği

Nitelik	N	%
Sempati besleme	49	77,78
Acıma	10	15,87
Sevme	4	6,35
Toplam	63	100

Tablo 10'a göre olumlu algının niteliğiyle ilgili elde edilen 63 adet kodun %77,78'inin Suriyeli sığınmacılara sempati besleme, %15,87'sinin acıma, %6,35'inin ise sevme kategorisinde olduğu görülmüştür.

Tablo 11. Suriyeli Sığınmacılara Yönelik Olumlu Algının Nedenleri

Nedenler	N	%
Ortak yanlarımız var	20	45,45
İyi özellikleri var	10	22,73
Yardıma ihtiyaçları var	6	13,64
Bize faydaları olabilir/var	5	11,36
Suriyeli arkadaşım var/arkadaş olmak istiyorum	3	6,82
Toplam	44	100

Tablo 11 incelendiğinde, Twitter kullanıcılarının Suriyeli sığınmacılarla ortak yanları olduğu (%45,45) için, Suriyeli sığınmacıların iyi özellikleri olduğu (%22,73) için, Suriyeli sığınmacıların yardıma ihtiyacı olduğu (%13,64) için, Türkiye'ye faydaları olabileceği (%11,36) için ve Suriyeli sığınmacılarla arkadaş olduğu (%6,82) için olumlu bir duygu ya da yaklaşımı ifade ettikleri görülmektedir. Twitter kullanıcılarının Suriyeli sığınmacılara yönelik olumlu algılarına daha geniş bir bakış açısıyla bakmak ve daha derinlemesine anlamak için olumsuz algının nedenlerini ortaya koyan her bir kategori incelenmiştir. Twitter kullanıcılarının Suriyeli sığınmacılarla ortak yanları olduğuyla ilgili attıkları tweetlerin analiz edilmesiyle ortaya çıkan alt kategoriler Tablo 12'de gösterilmiştir.

Tablo 12. Suriyeli Sığınmacılarla Ortak Yanları Olduğunu Bildiren Tweetlerin Kategorileri

Alt kategoriler	N	%
Hepimiz insanız	5	25,00
Aynı dine mensubuz	5	25,00
Suriyeliler kardeşimiz	4	20,00
Suriyeliler içinde soydaşlarımız var	3	15,00
Diğer	3	15,00
Toplam	20	100

Tablo 12 incelendiğinde Twitter kullanıcılarının insan olma (%25), aynı dine mensup olma (%25), kardeş olma (%20) ve soydaş olma (%15) özellikleriyle Suriyeli sığınmacılarla ortak yanları olduğunu ifade etmişlerdir. Bu bulguya göre olumlu algının temelinde Twitter kullanıcılarının Suriyeli sığınmacılarla ortak yanlarını ön plana çıkardıkları görülmektedir. Çünkü kodların %45,45'i bu ortak noktaları vurgulamaktadır. Türkiye ile sınır komşusu olan Suriye'nin bu noktada hem aynı dine mensup olması hem de Türkmen nüfusun varlığı bu algının ortaya çıkmasında rol oynadığını söylenebilir. Twitter kullanıcılarının Suriyeli sığınmacıların iyi özellikleriyle ilgili attıkları tweetlerin analiz edilmesiyle ortaya çıkan alt kategoriler Tablo 12'de gösterilmiştir.

Tablo 13. Suriyeli Sığınmacıların İyi Özellikleri Olduğunu Bildiren Tweetlerin Kategorileri

Alt kategori	N	%
Cinsel açıdan beğenme	6	60,00
Suriyeliler erdemli insanlar	2	20,00
Diğer	2	20,00
Toplam	10	100

Tablo 13'e göre Suriyeli sığınmacıların iyi özellikleriyle ilgili atılan tweetler incelendiğinde en dikkat çeken alt kategori Suriyeli sığınmacıları cinsel açıdan beğenmedir. TÜİK verilerine göre Suriyeli gelinlerin oranı diğer yabancı ülke vatandaşlarına göre 14,6 ile ilk sırada, Suriyeli damatların oranı ise % 20,7 ile ikinci sırada yer alması bu algıyı doğrular niteliktedir (TÜİK, 2021). Suriyeli sığınmacıların iyi özellikleriyle ilgili oluşan diğer alt kategoriler ise kodların %40'ını oluşturmaktadır.

SONUÇ VE ÖNERİLER

Dünyada ve Türkiye'de son yıllarda gündemin en önemli konularından biri Suriyeli sığınmacılardır. Türkiye'de son yıllarda bu bağlamda yapılmış birçok araştırma bulunmaktadır. Yapılan araştırmalar genellikle Suriyeli sığınmacıların Türkiye'de durumlarını ortaya koymaktadır.

Sosyal medya platformları günümüzde kişilerin görüşlerini özgürce ortaya koymasını ve gündemin belirlenmesinde önemli bir rol üstlenmektedir. Toplumsal

sorunların dile getirilmesi ve yorumlanması sosyal medya platformlarındaki söylemler çerçevesinde gerçekleşmektedir. Toplum nezdinde söylemler çerçevesinde yaygın algının şekillendiği görülmektedir. Böylelikle ortaya atılan bu söylemler toplumsal gerçekliğin bir parçası olabilmektedir.

Suriye’de yaşanan iç savaşın sonucunda Suriye’den Türkiye’ye yaşanan göç, Türkiye’de sığınmacı sorununu da beraberinde getirmiştir. 2011 yılında başlayan göç dalgası her geçen gün Türkiye’deki sığınmacı sayısını artırmıştır. Bu artış Türkiye’deki sığınmacı konusunun geleneksel ve sosyal medya alanında daha fazla yer almasında etkili olmuştur. Özellikle Sosyal Medya Platformlarından Twitter’da Suriyeli sığınmacılarla ilgili yapılan paylaşımlarla Türk toplumunda bir algının varlığından söz etmek mümkündür. Bu bağlamda yapılan Twitter paylaşımlarından elde edilen bulgular çerçevesinde Suriyeli sığınmacıların algılanış biçimlerini de ortaya koymaktadır.

Twitter sosyal medya platformunda elde edilen bulgular neticesinde Türkiye’de yaşayan Suriyeli sığınmacılar ile ilgili olarak Twitter’daki algı büyük oranda olumsuzdur ve “hoşnutsuzluk” niteliğindedir. Bu olumsuz algının başlıca sebepleri ise Suriyeli sığınmacıların sayıca çok fazla olması, Türk halkından daha fazla hakka veya imtiyaza sahip olmaları, Suriyeli sığınmacıların Türkiye’deki sığınma veya ikamet hakları, Türk halkına yükledikleri ekonomik yük veya verdikleri ekonomik zarar, ülke için bir güvenlik sorunu teşkil etmeleri, Suriyeli sığınmacılara daha çok değer verilmesi ve Suriyeli sığınmacıların suç işlediklerine dair algılar şeklinde sıralanmaktadır.

Twitter’da atılan tweetlerin temel bağlamında Türk halkının büyük bir çoğunluğunun Suriyeli sığınmacıların varlığından en azından Twitter’da rahatsız olduğu görülmektedir. Bu durumda toplum tarafından Suriyeli sığınmacıların bir sorun olarak algılanmasında etkili olmaktadır. Özellikle sığınmacıların sayıca çok fazla olması sürekli dile getirilen bir olgudur. Çalışmanın geneline bakıldığında, “sayıca fazla olma” durumundan hoşnutsuz olma durumunun altında yatan başka sebeplerin de olduğu görülmektedir. Bu sebeplerin başında demografik yapının değişimine neden olma, güvenlik endişesi, ekonomik veya toplumsal nedenler yatmaktadır.

Ekonomik yük veya zarar konusu Suriyeli sığınmacılar ile ilgili olarak yapılan hemen hemen tüm araştırmalarda karşılaşılan temel bir hoşnutsuzluk durumudur. Suriyeli sığınmacıların Türkiye'ye maliyetinin tam olarak hesaplanmasının zorluğu birçok araştırmada ifade edilmektedir. Hangi çalışmaya bakılırsa bakılsın bu konuda Türkiye Cumhuriyeti'nin katlanma durumunda olduğu mali yükün sığınmacılara yapılan dış yardımların oldukça üstünde olduğu açık bir şekilde görülmektedir.

Elbette bu konuda en ön plana çıkan ekonomik yük ve zarar (%9,52) başlıdır. Erdoğan'ın (2014: 30) araştırmasında da Türk halkının %70,7'sinin, Türk ekonomisinin sığınmacılardan dolayı zarar gördüğünü düşünmesidir. Bu algının temel sebeplerinden biri de medyada çıkan haberlerdir. 2017 yılında Başbakan Yardımcısı Recep Akdağ'ın Anadolu Haber Ajansına verdiği bir demeçte 'Suriyeliler için 30.285.573 Dolar harcama yapıldığını öngörüyoruz' ifadesidir (<https://www.aa.com.tr>). Daha sonraki dönemlerde toplumun farklı kesimlerinden siyasetçilerin bu habere dayanarak, bu tür açıklamalarda bulunması bu tür algıların oluşmasında ve güçlenmesinde etkili olmuştur.

Ön plana çıkan diğer bir konu Güvenlik sorunu (%9,35), Türk toplumunun yüksek bir yüzde ile ifade ettiği olumsuz algı sebeplerinden biridir. Güvenlik konusu burada hem ülke içi hem de ülke dışını kapsamaktadır. Suriyeli sığınmacıların ülkenin demografik yapısını bozarak iç güvenliği tehdit etme ihtimali sıklıkla dile getirilmektedir.

"Suç işliyorlar" algısı olumsuz algılar içerisinde %6,23'lük bir orana tekabül etmektedir. Bu durum resmi kayıtlarla algı arasındaki ilişkiyi doğrular niteliktedir. İçişleri Bakanlığı emniyet kayıtlarına göre Suriyeli sığınmacıların 2021 yılı içinde 57.692 Suriyelinin suça karıştığını belirtmesi (Milliyet, 2021) Türk halkı nezdindeki algının resmi kayıtlara doğru orantılı olduğunu göstermektedir.

Suriyeli sığınmacıların Türk halkı tarafından büyük oranda kabul görmemesinin sebepleri arasında, Kuş (2019)'un ifade ettiği gibi Hofstede'nin kültürel boyutları perspektifi ile "belirsizlikten kaçınma" durumundan da söz etmek mümkündür. Türk toplumu için Suriyeliler belirsizdir ya da en azından yeteri kadar

net değildir. Dil konusu da bu belirsizliği pekiştirmektedir. Gelecekte daha büyük toplumsal, ekonomik ve hatta siyasal istenmeyen durumların söz konusu olma ihtimali bu çalışma kapsamında da sıklıkla dile getirilmiştir. Erdoğan'ın (2020) "Suriyeliler Barometresi 2019" adlı çalışmasında da Türk toplumunun %60'ının Suriyeli sığınmacılar sorununu ülkenin en önemli üç sorunundan biri olarak görmesi Türk halkının bu konuya verdiği önemi göstermektedir.

Suriyeli sığınmacılara dair olumsuz tweetlerin çoğunluğuna karşın olumlu tweetlerin yüzdelik değeri oldukça azdır. Bu olumlu tweetlerin büyük bir bölümü insani, dini ve milli ortak yanları ön plana çıkaran bir yapıya sahiptir. Suriyeli sığınmacılarla olumlu algıyı ön plana çıkaran temel unsurlardan biri de iyi özellikleri başlığında yer alan cinsel olarak beğenme bulgusudur. TÜİK (2020b) verilerine göre 2020 yılında yabancı uyruklu kişilerle yapılan evlilik istatistiklerinde Suriyeli yabancı gelinlerin oranının tüm yabancı gelinler içinde %14,8 ile birinci, Suriyeli yabancı damatların oranının ise tüm yabancı damatlar içinde %19,2 ile ikinci sırada yer alması araştırmanın "cinsel olarak beğenme" bulgusunu destekler niteliktedir.

Sonuç olarak, Türk halkının Twitter sosyal medya platformu kapsamında Suriyeli sığınmacılara karşı büyük oranda olumsuz ve "hoşnutsuzluk" niteliğinde bir algıya sahip oldukları görülmektedir. Bu hoşnutsuzluğun başlıca sebepleri de Suriyeli sığınmacıların Türk toplumuna entegrasyonunu engelleyecek ölçüde sayıca fazla oldukları ve bu sebeple çeşitli güvenlik, ekonomik ve toplumsal problemlere neden olduklarına ve gelecekte de artan bir nüfusla aramızda olacakları algısıdır. Bunun yanı sıra Türk halkı içerisinde azımsanmayacak ölçüde bir kesimin Suriyeli sığınmacıların ülkede kendilerinden daha iyi bir durumda olduğuna inandığı ve bu durumdan rahatsız olduğu tweetler oluşan algıdan biridir. Tüm bu sebepler dolayısı ile de Türk halkının çoğu araştırma kapsamında Suriyeli sığınmacıların kendi vatanlarına dönmelerini talep etmektedir.

Gelecek çalışmalarda buna diğer sosyal medya platformları ilave edilebilir, hatta sahaya inilerek Türk toplumu ile Suriyeli sığınmacılara yönelik olarak yüz yüze görüşmeler gerçekleştirilebilir. Bu noktada sosyal medya verileri ile saha çalışması arasındaki verilerin kıyas edilmesi de mümkündür. Aradaki fark ve sebepleri ayrı bir araştırma konusu olabilir. Son olarak konuya Suriyeli sığınmacılar tarafından da

bakılarak benzer algıların sığınmacıların bakış açısıyla da ortaya konması gerçekleştirilebilir. Böyle bir çalışma Suriyeli sığınmacılar meselesi ile ilgili olarak daha sağlıklı politikaların üretilmesi noktasında yarar sağlayabilir.

KAYNAKÇA

AÇIKGÖZ, Reşat; KOYUNCU A. Ahmet ve GÖKÇEN, Ahmet (2017). “Türkiye’deki Suriyeli Mültecilerin Yaşam Koşulları Üzerine Sosyolojik Bir Çalışma: Elazığ Örneği”, Route Educational and Social Science Journal, 4(4), s.84-99.

AFAD; (2017). “Türkiye’deki Suriyelilerin Demografik Görünümü, Yaşam Koşulları ve Gelecek Beklentilerine Yönelik Saha Araştırması”. https://www.afad.gov.tr/kurumlar/afad.gov.tr/25337/xfiles/17a-Turkiye_deki_Suriyelilerin_Demografik_Gorunumu_Yasam_Kosullari_ve_Gelecek_Beklentilerine_Yonelik_Saha_Arastirmasi_2017.pdf, Erişim Tarihi: 04.06.2021.

AKGÜL GÖK, Fulya and GÖKÇEARSLAN ÇİFCİ, Elif (2017). “Position of the Syrian Refugee Children in Printed Media”, Border Crossing Journal, 7(2), s.231-248.

ANADOLU AJANSI; (2017). <https://www.aa.com.tr/tr/ekonomi/basbakan-yardimcisi-akdag-suriyeliler-icin-harcanan-toplam-maliyet-84-milyar-880-milyon-lira/990509>, Erişim Tarihi: 05.01.2021.

AVRUPA BİRLİĞİ; (2020). “Avrupa Birliği Türkiye Delegasyonu – Türkiye’deki Mülteciler için AB Mali Yardım Programı”. <https://www.avrupa.info.tr/tr/node/230> Erişim Tarihi: 07.06.2021.

BERELSON, Bernard (1952). Content Analysis in Communication Research, Glencoe: Free Press.

BULGURCUOĞLU, Sultan Ebru ve AYKUTALP, Aykut (2021). “Medyada “Öteki” Olmak: Sığınmacılara Yönelik Söylemin İnşası ve Yeniden Üretimi”, Toplum ve Sosyal Hizmet, 32(2), s.483-504.

PARLAK, İlhan. ÇAKIN, Ömer ve KAYA, Sinan (2022). Sosyal Medyada Sığınmacı Algısı: Suriyeli Sığınmacıların Türkçe Twitter Hesaplarında Görünümü. Gümüşhane Üniversitesi İletişim Fakültesi Elektronik Dergisi (e-gifder), 10 (2), 948-983.

CHAUZY, Jean-Philippe and APPAVE, Gervais (2014). Communicating Effectively about Migration, In Dell’Orto, G. and Birchfield, V. (Eds.), Reporting at the Southern Borders: Journalism and Public Debates on Immigration in the US and the EU. New York: Routledge, pp. 62-72.

CHEN, Yu (2013). Research on Social Media Network and National Security. In Du, W. (Eds.) Informatics and Management Science II. Lecture Notes in Electrical Engineering, vol 205. London: Springer, pp. 593-599.

CNN Türk; (2019). “Bakan Pekcan: 15 bin 159 Suriyeli şirket var”. <https://www.cnnturk.com/ekonomi/bakan-pekan-15-bin-159-suriyeli-sirket-var>, Erişim Tarihi: 07.06.2021.

ÇSGB; (2020). “Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı Yabancıların Çalışma İzinleri 2020 Raporu”. <https://www.cs.gb.gov.tr/media/87487/yabanciizin2020.pdf> Erişim Tarihi: 01.12.2021.

DEMİR, Yavuz ve AYHAN, Bünyamin (2020). “Sosyal Medyanın Gündem Belirleyicileri: Twitter’da Gündem Belirleme Süreci Üzerine Bir Sosyal Ağ Analizi”, İletişim Kuram ve Araştırma Dergisi, 51, s.1-19.

DİKBİYİK, Coşkun (2021). “Tekirdağ’daki Suriyeli Sığınmacılar Üzerine Bir Araştırma: Süleymanpaşa Örneği”, Avrasya Uluslararası Araştırmalar Dergisi, 9(29), s.1-21.

DOĞANAY, Ülkü ve KENEŞ ÇOBAN, Hatice (2016). “Yazılı basında Suriyeli ‘mülteciler’: Ayrımcı söylemlerin rasyonel ve duygusal gerekçelerinin inşası”, Mülkiye Dergisi, 40(1), s.143-184.

EFE, İbrahim (2015). Türk Basınında Suriyeli Sığınmacılar. SETA Rapor.

EFE, İbrahim (2019). “A Corpus-Driven Analysis of Representations of Syrian Asylum Seekers in the Turkish Press 2011-2016”, Discourse & Communication, 13(1), p.48-67.

EMİN, Müberra Nur (2019). Geleceğin İnşası Türkiye’deki Suriyeli Çocukların Eğitimi, İstanbul: SETA Kitapları.

PARLAK, İlhan. ÇAKIN, Ömer ve KAYA, Sinan (2022). Sosyal Medyada Sığınmacı Algısı: Suriyeli Sığınmacıların Türkçe Twitter Hesaplarında Görünümü. Gümüşhane Üniversitesi İletişim Fakültesi Elektronik Dergisi (e-gifder), 10 (2), 948-983.

ERDOĞAN-OZTURK, Yasemin and ISIK-GULER, Hale (2020). “Discourses of Exclusion on Twitter in the Turkish Context: #ülkemdesuriyeliistemiyorum (#idontwantsyriansinmycountry)”, Discourse, Context & Media, 36, 100400.

ERDOĞAN, İrfan (2007). Pozitivist Metodoloji: Bilimsel Araştırma Tasarımı İstatistiksel Yöntemler Analiz ve Yorum, Ankara: Erk Yayınevi.

ERDOĞAN, Murat. (2015). Türkiye’de Suriyeliler: Toplumsal Kabul ve Uyum, İstanbul: Bilgi Üniversitesi Yay.

ERDOĞAN, M. Murat (2014). Türkiye’deki Suriyeliler: Toplumsal Kabul ve Uyum Araştırması, Hacettepe Üniversitesi Göç ve Siyaset Araştırma Merkezi, Ankara.

ERDOĞAN, M. Murat (2019). “Türkiye’deki Suriyeli Mülteciler”. Konrad Adenauer Stiftung.

[https://www.kas.de/documents/283907/7339115/T%C3%BCrkiye%27deki+Suriyeliler.pdf/acf9d37-7035-f37c-4982-](https://www.kas.de/documents/283907/7339115/T%C3%BCrkiye%27deki+Suriyeliler.pdf/acf9d37-7035-f37c-4982-c4b18f9b9c8e?version=1.0&t=1571303334464)

[c4b18f9b9c8e?version=1.0&t=1571303334464](https://www.kas.de/documents/283907/7339115/T%C3%BCrkiye%27deki+Suriyeliler.pdf/acf9d37-7035-f37c-4982-c4b18f9b9c8e?version=1.0&t=1571303334464) Erişim Tarihi: 18.05.2021.

ERDOĞAN, M. Murat (2020). Suriyeliler Barometresi 2019: Suriyelilerle Uyum İçerisinde Yaşamın Çerçevesi, Ankara: Orion Kitabevi.

GENÇ, Yusuf ve ALSANCAK, Fatmanur (2018). “Suriyeli Sığınmacıların Uyum Sorunlarının Sosyal Hizmet Perspektifinde Değerlendirilmesi”, I. Uluslararası Göç ve Mülteci Kongresi.

https://www.researchgate.net/publication/328354607_Suriyeli_Siginmacilarin_Uyum_Sorunlarinin_Sosyal_Hizmet_Perspektifinde_Degerlendirilmesi_Evaluate_of_Adaptation_Problems_of_Syrian_Refugees_in_Social_Work_Perspective Erişim Tarihi: 11.12.2021

GİB; (2022). “Geçici Koruma”. Göç İdaresi Başkanlığı.

<https://www.goc.gov.tr/gecici-koruma5638> Erişim Tarihi: 01.12.2021.

GİGM; (2021a). “T. C. İçişleri Bakanlığı Göç İdaresi Genel Müdürlüğü Uluslararası Koruma İstatistikleri”. Göç İdaresi Genel Müdürlüğü.

<https://www.goc.gov.tr/uluslararasi-koruma-istatistikler#> Erişim Tarihi: 04.06.2021.

GİGM; (2021b). “T.C. İçişleri Bakanlığı Göç İdaresi Genel Müdürlüğü Geçici Koruma İstatistikleri”. Göç İdaresi Genel Müdürlüğü. <https://www.goc.gov.tr/gecici-koruma5638> Erişim Tarihi: 08.06.2021.

GİGM; (2021c). “T.C. İçişleri Bakanlığı Göç İdaresi Genel Müdürlüğü Kitlemel Akınlar”. Göç İdaresi Genel Müdürlüğü. <https://www.goc.gov.tr/kitlemel-akinlar> Erişim Tarihi: 13.06.2021.

GÖKER, Göksel ve KESKİN, Savaş (2015). “Haber Medyası ve Mülteciler: Suriyeli Mültecilerin Türk Yazılı Basınındaki Temsili”, İletişim Kuram ve Araştırma Dergisi, 41, s.229-256.

HÜNEE; (2019). “Hacette Üniversitesi Nüfus Etütleri Enstitüsü 2018 Türkiye Nüfus ve Sağlık Araştırması Suriyeli Göçmen Örnelemi”. http://www.hips.hacettepe.edu.tr/tnsa2018/rapor/2018_TNSA_SR.pdf Erişim Tarihi: 11.06.2021.

HÜRRİYET; (2020). “Üniversitelerde 27 binden fazla Suriyeli öğrenci var”. <https://www.hurriyet.com.tr/egitim/universitelerde-27-binden-fazla-suriyeli-ogrenci-var-41550989> Erişim Tarihi: 30.11.2021.

ILO; (2017). “Syrians in the Turkish Labor Market”. http://www.ilo.org/wcmsp5/groups/public/---europe/---ro-geneva/---ilo-ankara/documents/genericdocument/wcms_738618.pdf Erişim Tarihi: 12.06.2021.

ILO; (2020). “Syrian Refugees in the Turkish Labour Market”. https://www.ilo.org/wcmsp5/groups/public/---europe/---ro-geneva/---ilo-ankara/documents/publication/wcms_738602.pdf Erişim Tarihi: 01.12.2021.

İNCE, Ziya (2019). Türkiye’de Suriyeli Göçmenlerin Toplumsal ve Mekansal Etkileri: Esenyurt Örneği. (Editörler), Giray Saynur Derman, 5. Uluslararası Sosyal Beşeri ve Eğitim Bilimleri Kongresi, İstanbul: Güven Plus A. Ş Yayınları, s.288-294.

PARLAK, İlhan. ÇAKIN, Ömer ve KAYA, Sinan (2022). Sosyal Medyada Sığınmacı Algısı: Suriyeli Sığınmacıların Türkçe Twitter Hesaplarında Görünümü. Gümüşhane Üniversitesi İletişim Fakültesi Elektronik Dergisi (e-gifder), 10 (2), 948-983.

İŞÇİ, Didem ve ULUDAĞ, Esra (2019). “Sosyal Medyada Suriyeliler Algısı: Youtube Sokak Röportajları Üzerine Bir İnceleme”, Uludağ: Uluslararası Çalışmalar Dergisi, 3(1), s.1-24.

KAHRAMAN, Murat (2013). Sosyal Medya 101 2.0 Pazarlamacılar İçin Sosyal Medyaya Giriş, İstanbul: MediaCat Kitapları.

KAHVECİ, Hakkı ve PAKSOY, Alaaddin F. (2021). “Türk Basınında Türkiye’deki Sığınmacıların Eğitimi: Suriyeliler Örneği”, Milli Eğitim Dergisi, 50(1), s.337-358.

KAMUBÜLTENİ; (2019). “Cumhurbaşkanı Erdoğan: Suriyeliler için 37 Milyar Dolar Harcadık”. <https://www.kamubulteni.com/turkiye/cumhurbaskani-erdogan-suriyeliler-icin-37-milyar-dolar-harcadik-h11496.html> Erişim Tarihi: 07.6.2021.

KARAMETE, Fatih (2019). Twitter’da Suriyeli Mültecilere Yönelik Nefret Söylemi, Anadolu Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Eskişehir.

KIYAN, Zafer ve KOCAGER, Uğur (2020). “Türkiye’de Twitter’ın Kamusal Tartışmalardaki Rolü Üzerine Bir Araştırma”, Akdeniz Üniversitesi İletişim Fakültesi Dergisi, 34, s.464-489.

KURT, Gözde (2019). “Yeni Medyada Nefret Söylemi: Youtube’da Suriyeli Mültecilere Karşı Üretilen Nefret Söylemi Üzerine Bir Araştırma”, The Journal of International Lingual Social and Educational Sciences, 5(1), s.1-20.

KUŞ, Oğuz (2019). Suriyeli Mültecilerin Sosyal Entegrasyonunda Halkla İlişkilerin Rolü, İstanbul Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış Doktora Tezi, İstanbul.

KÜÇÜK, Olgun ve KOÇAK, Mevlüt Can (2020). “Suriyeli Sığınmacıların Toplumsal Yaşamda Konumlandırılışı: Trabzon Örneği”, Journal of Humanities and Tourism Research, 10(1), s.130-142.

PARLAK, İlhan. ÇAKIN, Ömer ve KAYA, Sinan (2022). Sosyal Medyada Sığınmacı Algısı: Suriyeli Sığınmacıların Türkçe Twitter Hesaplarında Görünümü. Gümüşhane Üniversitesi İletişim Fakültesi Elektronik Dergisi (e-gifder), 10 (2), 948-983.

MEB; (2020). “Milli Eğitim Bakanlığı Hayat Boyu Öğrenme Genel Müdürlüğü 3 Kasım 2020 İnternet Bülteni”.
https://hbogm.meb.gov.tr/meb_iys_dosyalar/2020_11/18114946_17155955_3_KASIM_2020_YNTERNET_BULTENY_Sunu.pdf Erişim Tarihi: 12.06.2021.

MERT ELMAS, Şeyda ve PAKSOY, Alaaddin F. (2018). “Türk Basınında Suriyeli Sığınmacı Kadınların Temsili”, Türkiye İletişim Araştırmaları Dergisi, 35, s.184-210.

MÜLTECİLER DERNEĞİ; (2022). “Türkiye’deki Suriyeli Sayısı Şubat 2022”,
<https://multeciler.org.tr/turkiyedeki-suriyeli-sayisi/> Erişim Tarihi: 05.03.2022.

NARLI, Nilüfer; ÖZAŞÇILAR, Mine; TURKAN IPEK, Işıl Zeynep (2020). “Turkish Daily Press Framing and Representation of Syrian Women Refugees and Gender-Based Problems: Implications for Social Integration”, Journal of Immigrant & Refugee Studies, 18(1), p.1-21.

OĞUZLU, Tarık (2011). “Arap Baharı ve Yansımaları”, Ortadoğu Analiz, 3(36), s.8-16.

ÖZDEMİR, Erol (2017). “Suriyeli Mültecilerin Türkiye’deki Algıları”, Savunma Bilimleri Dergisi, 16(1), s.116-136.

ÖZTÜRK, Nazan and AYVAZ, Serkan (2018). “Sentiment Analysis on Twitter: A Text Mining Approach to The Syrian Refugee Crisis”. Telematics and Informatics, 35(1), p.136-147.

PAGE, Ruth; UNGER, Johann Wolfgang; ZAPPAVIGNA, Michele; BARTON, David (2014). Researching Language and Social Media: A Student Guide, Routledge.

PAKSOY, Alaaddin F. ve ŞENTÖREGİL, Merve (2018). “Türk Basınında Suriyeli Sığınmacılar: İlk Beş Yılın Analizi (2011-2015)”, Selçuk İletişim, 11(1), s.237-256.

PARLAK, İlhan. ÇAKIN, Ömer ve KAYA, Sinan (2022). Sosyal Medyada Sığınmacı Algısı: Suriyeli Sığınmacıların Türkçe Twitter Hesaplarında Görünümü. Gümüşhane Üniversitesi İletişim Fakültesi Elektronik Dergisi (e-gifder), 10 (2), 948-983.

PANDIR, Müzeyyen; EFE, İbrahim ve PAKSOY, Alaaddin F. (2016). “Türk basınında Suriyeli Sığınmacı Temsili Üzerine Bir İçerik Analizi”, Marmara İletişim Dergisi, 24, s.1-26.

PANG, Bo and LEE, Lillian (2008). “Opinion Mining and Sentiment Analysis”, Foundations and Trends in Information Retrieval, 2(1-2), p.1-135.

RESMÎ GAZETE; (2013). 31 Ağustos 2013 Tarihli ve 28751 Sayılı Resmi Gazete. <https://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2013/08/20130831.htm>, Erişim Tarihi: 30.11.2021.

SAVRAN, Sezen ve SAT, N. Aydın (2019). “Ankara’da Suriyeli Göçmenlerin Yer Seçimi Tercihlerinin İncelenmesi ve Bir Etnik Kentsel Adacık Örneği Olarak Önder, Ulubey, Alemdağ Mahalleleri”. Ankara Araştırmaları Dergisi, 7(2), s.283-302.

SERT, Deniz Ş. and DANIŞ, Didem (2021). “Framing Syrians in Turkey: State Control and No Crisis Discourse”, International Migration, 59, p.197-214.

SÖNMEZ, Mehmet Emin ve ŞAHİN, Şükrü (2021). “Gaziantep’teki Suriyeli Sığınmacıların Etnik Kökenlerine Göre Geri Dönüş Eğilimleri”, Gaziantep Üniversitesi Ayıntab Araştırmaları Dergisi, 4(1), s.37-51.

STONE, Philip J.; DUNPHY, Dexter C.; MARSHALL, Smith S. (1966). The General Inquirer: A Computer Approach to Content Analysis. Massachusetts: The M.I.T. Press.

SUNATA, Ulaş and YILDIZ, Esra (2018). “Representation of Syrian Refugees in the Turkish Media”. Journal of Applied Journalism & Media Studies, 7(1), p.129-151.

TAŞDELEN, Birgül (2020). “Twitter’da Suriyeli Mültecilere Karşı Çevrimiçi Nefret Söylemi; #suriyelileriistemiyoruz”, Gümüşhane Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Elektronik Dergisi, 11(2), s.562-575.

TÜİK; (2020). “Türkiye İstatistik Kurumu 2019 Eğitim Harcamaları İstatistikleri”. <https://data.tuik.gov.tr/Bulten/Index?p=Egitim-Harcamalari-Istatistikleri-2019-33670>, Erişim Tarihi: 12.6.2021.

PARLAK, İlhan. ÇAKIN, Ömer ve KAYA, Sinan (2022). Sosyal Medyada Sığınmacı Algısı: Suriyeli Sığınmacıların Türkçe Twitter Hesaplarında Görünümü. Gümüşhane Üniversitesi İletişim Fakültesi Elektronik Dergisi (e-gifder), 10 (2), 948-983.

TÜİK; (2021). “Evlenme ve Boşanma İstatistikleri”, <https://data.tuik.gov.tr/Bulten/Index?p=Evlenme-ve-Bosanma-Istatistikleri-2021-45568>, Erişim Tarihi: 12.02.2022.

UNHCR; (2019). “Update: Durable Solutions for Syrian Refugees”. United Nations High Commissioner for Refugees. <https://data2.unhcr.org/en/documents/download/70892> Erişim Tarihi: 09.06.2021.

UNHCR; (2021a). “Syria Regional Refugee Response”. United Nations High Commissioner for Refugees. <https://data2.unhcr.org/en/situations/syria>, Erişim Tarihi: 04.06.2021.

UNHCR; (2021b). “Refugee Data Finder”. United Nations High Commissioner for Refugees. <https://www.unhcr.org/refugee-statistics>, Erişim Tarihi: 04.06.2021.

WE ARE SOCIAL; (2021). “Digital in 2021”. <https://wearesocial.com/digital-2021>, Erişim Tarihi: 17.04.2021.

YBYS; (2021). “Yükseköğretim Bilgi Yönetimi Sistemi Öğrenci İstatistikleri”. <https://istatistik.yok.gov.tr/> Erişim Tarihi: 30.11.2021.

YILDIRIMALP, Sinem; İSLAMOĞLU, Emel ve İYEM, Cemal (2017). “Suriyeli Sığınmacıların Toplumsal Kabul ve Uyum Sürecine İlişkin Bir Araştırma”, Bilgi, 35, s.107-126.

YILDIZ, Engincan (2018). “Twitter’da ve Çevrimiçi Bir Gazetede Yer Alan Nefret Söylemlerinin Karşılaştırılması: Suriyeli Mülteciler Örneği”, OPUS Uluslararası Toplum Araştırmaları Dergisi, 9(16), s.760-793.

YILDIZ, Özkan (2013). “Türkiye Kamplarında Suriyeli Sığınmacılar: Sorunlar, Beklentiler, Türkiye ve Gelecek Algısı”, Sosyoloji Araştırmaları Dergisi, 16(1), s.141-169.

YILMAZ, Dursun ve GÜNAY, Mehmet Akif (2022). “Türk Toplumunda Suriyeli Sığınmacı Algısı”, Gümüşhane Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, 13(1), s.117-139.

PARLAK, İlhan. ÇAKIN, Ömer ve KAYA, Sinan (2022). Sosyal Medyada Sığınmacı Algısı: Suriyeli Sığınmacıların Türkçe Twitter Hesaplarında Görünümü. Gümüşhane Üniversitesi İletişim Fakültesi Elektronik Dergisi (e-gifder), 10 (2), 948-983.

YTB; (2016). “Suriyeli Öğrenciler İçin Destek Bursları. Yurtdışı Türkler ve Akraba Topluluklar Başkanlığı”. <https://www.ytb.gov.tr/duyurular/suriyeli-ogrenciler-icin-destek-burslari-2>, Erişim Tarihi: 02.02.2022.

YÜCESOY, Tayfun and KARABULUT, Burak (2019). “Iranians Revolution’s Demands under the Shadow of Spiral of Silence: A Content Analysis of Twitter Messages in Iranian Mass Movement”, Global Media Journal TR Edition, 9(18), p.48-70.

Yazarların çalışmaya katkı oranları:

1. Yazar, katkı oranı %50,
2. Yazar, katkı oranı %25,
3. Yazar, katkı oranı %25.

Çalışma kapsamında herhangi bir kurum veya kişi ile çıkar çatışması bulunmamaktadır.